

Hodnotenie Európskeho roka boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu – Zhrnutie

1. Kontext

V posledných rokoch Európska únia usporiadala sériu „európskych rokov“, ktoré sú navrhnuté tak, aby upozornili na konkrétnu tému, ktoré sú v záujme ľudí a organizácií ako celku, rovnako ako pre tvorcov politiky a odborníkov. Rok 2010 bol vyhlásený za Európsky rok boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu („EY2010“ alebo „Rok“). Cieľom bolo zvýšiť povedomie, budovanie nových partnerstiev, vytvoriť dynamiku a získať silný politický záväzok k boju proti chudobe v Európe. Rok sprevádzali štyri podrobnejšie ciele: uznanie práv, zdieľaná zodpovednosť, súdržnosť, záväzok a konkrétne opatrenia.

Hodnotenie bolo vykonané prostredníctvom nezávislých dodávateľov ECORYS, vyhodnotili, ako sa EY2010 odohrával a aké dôsledky má a môže mať v budúcnosti. Výskum zahŕňalo preskúmanie podkladov a údajov, prieskumy a individuálne konzultácie, ako aj podrobné štúdie o výsledkoch Roka v Bulharsku, Taliansku, Litve, Švédsku a Spojenom kráľovstve, účasť na podujatiach a niekoľko aktivít.

Celkom 17,25 miliónov eur bolo poskytnuté z EÚ na podporu Roka, ku ktorému významne prispeli (okolo 9 miliónov eur) členské štáty. V priebehu Roka Európska komisia a jej partneri, vrátane občianskych spoločností, inštitúcií EÚ, orgánov verejnej správy a ďalších vykonávali rady činností - hlavne nižšie uvedené z nich:

EY2010 v číslach:

- 29 zúčastnených krajín;
- 80 miliónov ľudí ohrozených chudobou v EÚ;
- okolo 900 spolufinancovaných aktivít podporované buď vnútroštátnymi implementačnými orgánmi alebo zainteresovanými stranami v zúčastnených krajinách
- aspoň 1800 ďalších národných a miestnych aktivít využívaním loga
- približne 40 EÚ podujatí (**organizované** orgánmi EÚ alebo s partnermi);
- 160 veľvyslancov;
- 400 000 unikátnych návštevníkov na internetových stránkach www.2010againstopoverty.eu;
- viac než 10 000 tlačенých / online článkov;
- 1200 položiek do súťaže za novinársku cenu a 60 víťazov;
- 60 videí vyrobených na úrovni EÚ;
- 49 miliónov divákov a poslucháčov dosiahnutých pomocou vysielaných správ;
- 200 fotografií z 18 európskych krajín zúčastňujúcich sa na Projekte umeleckého partnerstva

Dôležitým znakom Roku bolo, že aktivity sa konali v každej z 29 zúčastnených krajín, aj na úrovni EÚ. V každej krajine Národné implementačné orgány koordinovali celé rady akcií, projektov a kampaní, ktoré boli prispôsobené národnými podmienkami. Informačné a komunikačné kampane na pan-európskej a národnej úrovni tvorili kľúčovú časť EY2010. Štyri hlavné cieľové skupiny: verejné orgány, médiá, zúčastnené strany, ľudia chudobní a sociálna vylúčení, s cieľom osloviť širokú verejnosť.

2. Výsledky hodnotenia

Vzhľadom k tomu, že Rok sa uskutočnil v čase pretrvávajúcej hospodárskej a finančnej krízy, ukázalo sa, že je veľmi **dôležitý a aktuálny** pre široké obecnstvo. To zvýšilo dosah, ale zároveň predstavovalo aj výzvy, pokiaľ ide o oznamovanie správ na témy, ktoré môžu byť niekedy citlivé. Rok dopĺňal existujúce iniciatívy EÚ a viac zviditeľnil ľudí žijúcich v chudobe a sociálnom vylúčení. Zapojením mimovládnych organizácií, sociálnych partnerov a ďalších zainteresovaných strán sa Rok venoval potrebe zvýšiť účasť pri príprave a realizácii politík sociálneho začlenenia. V jednotlivých krajinách EY2010 umožnil financovanie rad drobných aktivít, ktoré by inak neboli vykonané. Vo väčšine krajín boli organizované aktivity zamerané na potreby všetkých hlavných rizikových skupín (deti, mládež, ženy, seniori, bezdomovci, prisťahovalci a etnické menšiny).

Z hľadiska **efektívnosti a vplyvu** EY2010 dosiahol pokrok vo všetkých štyroch EY2010 cieľoch. Na úrovni EÚ je najmä záväzok a konkrétne opatrenia vystupovali vysoko v hodnotení úspechov (aj vďaka záverečnému vyhláseniu Rady k Roku). Avšak kľúčoví hráči na národnej úrovni zostávajú opatrní, hlavne čo sa týka miery do akej sa môžu podobné záväzky a konkrétne akcie ujať najmä s ohľadom na súčasný tlak na verejné výdavky. Aktivity EY2010 navštívilo vo väčšine krajín veľa zainteresovaných strán, najmä mimovládnych organizácií a združení. Na úrovni EÚ Rok poskytol cenné príležitosti pre zainteresované strany, aby sa stretli, prepojili a určili oblasti spoločného záujmu. Z hľadiska vplyvu na širokú verejnosť údaje naznačujú, že informácie o Roku mohli byť sprostredkované približne jednej desatine Európanov prostredníctvom vysielaných médií. Jedným z cieľov EY2010 bolo zapojiť subjekty, ktoré nie sú tradične pôsobiace v oblasti sociálneho začleňovania, to bolo dosiahnuté do značnej miery na národnej úrovni, možno menej na úrovni EÚ. Pozoruhodné množstvo inovatívnych prístupov testované v priebehu Roka: použitie sociálnych médií pre komunikáciu, stretávanie s novinármi a účasť na podujatiach. Príklady inovačnej politiky boli identifikované v niekoľkých krajinách zdokonalené formy účasti na plánovaní politík, sociálna politika založená na faktoch, sociálne podnikanie. Prepojenia s inými politickými témami boli vytvorené prostredníctvom nových iniciatív, najmä pokiaľ ide o zdravotníctvo, spravodlivosť a financie.

Európsky Rok by mal mať **trvalé účinky** na úrovni členských štátov, pokiaľ ide o viditeľnosť a potenciál zúčastnených zainteresovaných strán a rozvoj nových prístupov ku komunikácii a podporu sociálneho začlenenia. Na úrovni EÚ je opatrný optimizmus ohľadne vývoja v politike EÚ (konkrétne hlavné ciele na znižovanie chudoby), ktorému napomohol impulz a záujem o chudobu a sociálne vylúčenie vytvorené prostredníctvom Roka. Okrem toho v záverečnom vyhlásení Rady je pevné odhodlanie EÚ a členských štátov prekročiť rámec pre zvyšovanie povedomia a dať Roku „silný politický odkaz, ktorý prináša konkrétne výsledky.“¹

Nejaký čas trvalo pokiaľ nastavili systém na úrovni EÚ a úrovni členských štátov, najmä z dôvodu rozhodnutia o využití administratívnych štruktúr, ktoré už boli akreditované pri EK pre riadenie finančných prostriedkov EÚ. Avšak v celku bola **správa Roku Európskou komisiou** posúdená ako vyhovujúca národnými implementačnými orgánmi (NIO) a zúčastnenými stranami. Konzultačný výbor, ktorý podporoval NIO a skupinu expertov EÚ, bol považovaný za cenný nástroj. Postupy boli považované za jasné, ale boli tam žiadosti, aby sa viac vedelo o postupoch hneď na začiatku. NIO a EY2010- ako operačná jednotka pracovala uspokojivo, aj keď komunikačné činnosti pri rozdelení úloh medzi EÚ a členskými štátmi neboli vždy jasné a hladké. Spolupráca s národnými

¹ Vyhlásenie rady o Európskom roku boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu: Spolupráca v boji proti chudobe v roku 2010 a ďalej, 3053. zamestnanosť, sociálnopolitické zdravie a ochrana spotrebiteľa zasadnutie rady, Brusel, 6. decembra 2010.

korešpondentmi napriek počiatočným neistotám vo väčšine krajín bola uspokojivá. Zastúpenia EK boli zapojené a v niektorých krajinách tiež aktívne v organizovaní vlastných akcií.

Hoci EY2010 sa skončil, podarilo sa mu dodať nový impulz v boji proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu v Európe. Ako výsledok preukázal, že pod napätím inšpiroval štáty zvýšiť svoje úsilie, spolupracovať a naučiť sa nové spôsoby proti výzvam. Táto mobilizácia zvýšila kapacitu mnohých kľúčových hráčov priniesť zmeny, a veľmi silná politická iniciatíva z EU priviedla do pozornosti budúcu agendu. Vo zvlášť náročnej dobe vzhľadom na ekonomiku a spoločnosť, EY2010 otvoril oči mnohých ľudí, aby si všimli realitu chudoby a sociálneho vylúčenia v Európe; spoznal príspevky súčasných i potenciálnych zúčastnených strán a posilnil dôležitosť toho, aby aj chudobných a sociálne vylúčených boli vypočutí. Udržanie momentu vytvoreného Rokom sa musí stať stredobodom pozornosti.